

مسئله تغییر اکوسیستم اقتصاد دانش بنیان طی چند سال اخیر با شتاب بیشتری در حال وقوع است؛ در این بین، مسئله تغییرات بخشی و فرایخی مرتبط با این فضای کاری، بیشتر از قبل اهمیت پیدا کرده است. اقتصاد تک محصول ایران پس از سال ۱۳۹۰ شمسی با بحران بسیار جدی حذف کلان معامله تجارت خارجی و با یک تکانه بزرگ در زمینه تجارت خارجی مواجه شد که به طور ناخاسته بر اقتصاد کشور تحمیل شد و تکانه‌های آن را باید بر توسعه صنعتی کشور نیز مشاهده کرد.

مسئله تحول صنعتی و بازرگانی توسعه صنعتی کشور نیز دقیقاً از همین نقطه شکل گرفت. پس از تحریم‌های همه جانبه بر اقتصاد به جای خنثی کردن اثرات تحریم، به دنبال رفع تحریم با مذاکره رفتیم که نتیجه آن نیز کاملاً پس از تجربه دولت دهم و دوازدهم قابل مشاهده است و هیچ اثری بر اصلاح روند موجود ندارد و حتی موجب شد که اقتصاد ایران یک دهه بایستد و در جایزند و تشکیل سرمایه نیز در سال تحویل دولت دوازدهم منفی شد زمین سوخته‌ای که باید به طور کامل دوباره و از نو ساخته شود. البته در هر تهدیدی نیز فرصت نهفته است، این وضعیت بفرج صنعتی کشور و درگیری در صادرات محصولات خام و نیمه‌خام صنعتی با ارزش افزوده بسیار ناچیز با تحول وبازرگانی توسعه صنعتی کشور امکان تبدیل شدن به تغییری بسیار بزرگ و مثبت خواهد داشت. مسییر در پیش گرفته شده و تحول صنعتی کشور، دقیقاً مسیر دانش بنیان شدن اقتصاد ملی و صنایع بزرگ کشور است. مسیری که طی چندسال اخیر با تغییرات متعدد در حوزه قوانین اکوسیستم اقتصاد دانش بنیان و همچنین تحولات ساختاری در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری به عنوان اصلی ترین نهاد رگولاتور اقتصاد دانش بنیان به مرحله جدیدی از ورود فناوری به صنعت رسیده است.

■ اخذ مالیات و عوارض از صادرات محصولات خام و نیمه خام صنعتی
اولین منبع جدید برای تأمین مالی اقتصاد دانش بنیان، مالیات بر صادرات خام‌فروشی و نیمه‌خام‌فروشی صنعت است. طبق بند (ز) تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲ به منظور اجرای قانون جهش تولید دانش بنیان مصوب ۱۳۹۷/۱۱/۱۴ و توسعه زنجیره ارزش تولید و عبور از خام‌فروشی، صادرات کلیه مواد و محصولات معدنی، صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی مندرج در فهرست تصویب‌نامه هیئت وزیران راجع به بند «ص» تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور منطبق بر قانون جهش تولید دانش بنیان در تمام نقاط کشور مشمول مالیات بر درآمد شده و از ابتدای سال ۱۴۰۲، نیم درصد به مآخذ ارزش صادراتی این کالاها به عنوان عوارض صادراتی افزوده خواهد شد. میزان قطعی این عوارض در دستورالعملی که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارت نفت و معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری طرف دو ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. تعیین ضرایب خواهد شد. وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است نسبت به وصول منابع حاصل از این بند، همچنین مالیات بر درآمد موضوع بند «ه» تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و نیز حقوق ورودی (مطابق بند «ه» ماده ۵ قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲) کلیه ماشین‌الات و تجهیزات، قطعات، مواد اولیه و واسطه‌ای تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی اقدام نماید. حقوق گمرکی این موارد پس از ابلاغ این قانون به مآخذ یک درصد تعیین می‌شود. این منبع برای اکوسیستم اقتصاد دانش بنیان با نام نظر گرفتن حاقلی صادرات محصولات خام بیش از ۷ هزار میلیارد تومان منفی قرار گرفته است. محصل است که در ردیف مربوط به هزینه کرد برای تحقق توسعه زنجیره ارزش صنایع در اختیار معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری قرار گرفته است.مآخذ منابع حاصل از این بند، صرف افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی خواهد شد که طبق برآورد دها، بند (ز) تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲، درآمد برابر با ۲۰ هزار میلیارد تومان خواهد داشت که مابقی ۱۳ هزار میلیارد تومان صرف افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی خواهد شد که این صندوق نیز برای طرح‌های توسعه‌ای و تولید اوار مل صنعتی که توسط اکوسیستم اقتصاد دانش بنیان انجام خواهد شد، تسهیلات بانخ بهره‌ترجیحی بر داخت خواهد کرد. از همین رو منابع حاصل از اخذ مالیات و عوارض از صادرات محصولات خام و نیمه‌خام صنعتی یکی از منابع اصلی تأمین دانش بنیان شدن اقتصاد ملی است.

■ اعتبار مالیاتی و تحقیق و توسعه
یکی از مهم ترین منابع عمالی نقشه راه دانش بنیان شدن اقتصاد ملی، استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاری مستقیم بخش خصوصی در زمینه تحقیق

اقتصاد

سرویس اقتصادی ۸۸۴۹۸۴۳۳

«جوان» الزامات نظام تأمین مالی دانش بنیان شدن اقتصاد ملی را واکاوی می‌کند

خروج از بن بست خام‌فروشی با اقتصاد فناوری پایه

از ابتدای سال ۱۴۰۱ و با روی کار آمدن دولت سیزدهم، مسئله تحولات اکوسیستم اقتصاد دانش بنیان آغاز شد و اولین موضوع تغییر یافته، قانون جهش تولید دانش بنیان بود که حوزه قوانین بالادستی اقتصاد دانش بنیان را با تغییرات راهبردی روبه‌رو و به طور کامل حمایت دولت را متحول کرد و طی آن از قانون حمایت از ایجاد شرکت‌های دانش بنیان به سمت قانون حمایت در حضور شرکت‌های دانش بنیان در صنعت تبدیل شد تا نسل جدید تحولی اکوسیستم اقتصاد دانش بنیان رقم بخورد. این رویکرد بزرگ و مهم در حوزه توسعه صنعتی کشور، نیازمند تأمین مالی بسیار بالا و متنوعی است. از همین رو نیز یکی از محورهای اصلی تحول اکوسیستم اقتصاد دانش بنیان، مسئله نظام تأمین مالی گذار از اقتصاد سنتتی فعلی به اقتصاد مبتنی بر فناوری و نوآوری حاصل از حضور اکوسیستم اقتصاد دانش بنیان در صنعت کشور است.

و توسعه و همچنین تکمیل زنجیره ارزش است. با این وجود به دلیل ریسک بالای سرمایه‌گذاری در بخش ورود فناوری و همچنین عدم حمایت مناسب دولت، این ظرفیت مهم همواره مورد غفلت قرار گرفته است. اما مسئله استفاده از منابع در دسترس بخش خصوصی با ایجاب یک مشوق مالیاتی مهم به سمت مسییر درستی هدایت شده است. سیاست توسعه صنعتی مهمی که از دهه ۱۹۷۰ و بعد از فروکش کردن رشد حاصل از کاستی‌های جنگ جهانی دوم وارد شدن اقتصادهای جهانی به رکود بزرگ، خود را بروز داد. سیاست اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه ابزار هفتمند و هوشمند دولت

سیاست اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه یکی از مهم ترین ابزار های در دسترس دولت برای تحقق نظام تأمین مالی مبتنی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی است که دولت سیزدهم این مهم را به تازگی آغاز کرده است که اثرات بسیار مهمی بر هدا یت نقد ینگی تولید به سمت خلق ارزش بیشتر در محصولات خود با ورود فناوری به صنعت خواهد داشت.

برای هدایت نقد ینگی و منابع بخش خصوصی به سمت نوآوری و خلاقیت در تولید صنعتی است.

■ سیاست اعتباری مالی و سرمایه گذاری در صنعت: مسیری به سوی نوآوری و رشد اقتصادی

دولت‌ها در سراسر جهان به‌طور فزاینده‌ای اهمیت تحقیق و فناوری را در پیشبرد رشد اقتصادی و رقابت پذیری می‌شناسند. در نتیجه،سیاست اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه و تسهیل سرمایه‌گذاری صنعت برای حمایت از نوآوری و تسهیل ورود پژوهش و فناوری به صنایع مختلف طراحی می‌شوند.

سیاست‌های اعتباری مالیاتی نقش مهمی در ترویج سرمایه‌گذاری پژوهشی و فناوری در صنایع مختلف ایفا می‌کند. دولت‌ها می‌توانند با ارائه تسهیلات مالی و اعتباری در دسترس، کسب و کارها را به سرمایه‌گذاری در پژوهش‌ها و فناوری‌های نوآورانه تشویق کنند. این حمایت می‌تواند به بر کردن شکاف بین تحقیق و تجاری‌سازی کمک کند و فناوری‌های جدید را قادر می‌سازد

وارد بازار شوند و به رشد اقتصادی کمک کنند. همچنین با ارائه تخفیف‌ها و اعتبارات مالیاتی هفتمند، دولت‌ها می‌توانند بار مالی کسب و کارها را کاهش دهند و سرمایه‌گذاری در نوآوری را برای آنها جذاب‌تر کنند. این مشوق‌ها را می‌توان برای صنایع یافن آوری‌های خاص تنظیم کرد و اطمینان حاصل کرد که حمایت به سمت مناطقی با بیشترین پتانسیل برای رشد و رقابت است. سرمایه‌گذاری در تحقیق و فناوری حاصل از اعطای اعتبار مالیاتی می‌تواند با تقویت رقابت و نوآوری به رشد اقتصادی قابل توجهی منجر شود. همانطور که کسب و کار محصولات و خدمات جدید را توسعه می‌دهند، می‌توانند مزیت رقابتی در بازار کسب کنند که منجر به افزایش فروش و سهم بازار می‌شود. علاوه بر این، پذیرش فناوری‌های نوآورانه می‌تواند بهره‌وری و کارایی را بهبود بخشد، هزینه‌ها را کاهش دهد و سودآوری را افزایش دهد.

در نتیجه، سیاست‌های اعتبار مالیاتی نقش حیاتی در ترویج سرمایه‌گذاری و پژوهشی و فناوری در صنایع مختلف دارند. با هدف فرار دادن مشوق‌های مالیاتی و ایجاد فضای حمایتی برای نوآوری، دولت‌ها می‌توانند به کسب و کارها در تحقق رشد اقتصادی مبتنی بر رقابت‌پذیری و نوآوری کمک کنند. در نتیجه، کشورهایی که سرمایه‌گذاری در تحقیق و فناوری را اولویت قرار می‌دهند، احتمالاً رشد اقتصادی پایدار و بهبود رقابت جهانی را تجربه می‌کنند. با سرمایه‌گذاری در تحقیق و فناوری و اولویت قرار می‌دهند، احتمالاً رشد اقتصادی پایدار و بهبود رقابت جهانی را تجربه می‌کنند. با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی است که دولت سیزدهم این مهم را به تازگی آغاز کرده است که اثرات بسیار مهمی بر هدایت نقد ینگی تولید به سمت خلق ارزش بیشتر در محصولات خود با ورود فناوری به صنعت خواهد داشت.

■ سایر منابع بودجه‌ای و قانون جهش تولید دانش بنیان

همچنین در تبصره ۱۸ قانون بودجه ۱۴۰۲ علاوه بر منابع ذکر شده در بالا، ۵ هزار میلیارد تومان از منابع حاصل از تسهیلات حمایت اشتغال تبصره ۱۸ قانون بودجه ۱۴۰۲ صرف افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی شده است که از این محل نیز براساس تحقق اشتغال استانی منابعی در این اختیار اکوسیستم اقتصاد دانش بنیان قرار گیرد. همچنین در قانون جهش تولید دانش بنیان، شرکت‌های توسعه‌ای نظیر ایمیدرو، ابرودو، و نیز امکان سرمایه‌گذاری مستقیم بر تحقیق و توسعه عقد در زیرمجموعه‌های خود را خواهند داشت. همچنین قراردادهای مختلف شده در زمینه تولیدات بار اول نیز در شمول منابع دانش بنیان شدن اقتصاد ملی محاسبه می‌شوند که اخیراً صنعت نفت به عنوان برترین صنعت در زمینه استفاده از تولیدات

طرح حسین کشتکار

بار اول، به عقد قرارداد ۸۰ هزار میلیارد تومانی با معاونت علمی برای تولید بار اول تجهیزات و فرآیندهای گلوگامی صنعت نفت و گاز اقدام کرده است که از این محل نیز منابع بسیار خوب و مهمی در اختیار اکوسیستم اقتصاد دانش بنیان قرار گرفته است.

■ نقشه راه دانش بنیان شدن اقتصاد ملی، اصلی ترین بر نامه برای خروج از بن بست خام‌فروشی صنعتی

غلامرضا مرحبا عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با اشاره به اهمیت توجه به نقشه راه دانش بنیان شدن اقتصاد ملی به «جوان» گفت: مسئله اصلی کشور این است که در وضعیت فعلی با وجود منابع ارزشمند طبیعی نظیر معادن و میدان‌نفی، صنایع کشور ما به سمت توسعه زنجیره ارزش نرفتند و متأسفانه سرمایه‌گذاری نیز در این زمینه انجام نشده است.

وی در ادامه افزود: متأسفانه در حوزه صنعتی کشور ما دچار نوع چرخه رشد شده‌ایم و به جای تبدیل مواد اولیه به مواد صنعتی با ارزش افزوده بالا، به سمت توسعه خام‌فروشی رفته‌ایم. همچنین در این شرایط صنایع نیز به دلیل عدم صرفه اقتصادی به سمت توسعه زنجیره ارزش نرفتند.

مرحبا در رابطه با اهمیت ورود فناوری به صنعت برای جلوگیری از خام‌فروشی، اظهار کرد: مسئله اصلی در زمینه خام‌فروشی بالای صنعتی، نبود فناوری در صنعت بوده است و معتمد با حضور دانش بنیان‌ها در صنعت، به سمت اصلاح روند معیوب خام‌فروشی صنعتی خواهیم رفت. همچنین عدم صرفه اقتصادی تحقیق و توسعه نیز از دیگر دلایل عدم خلق ارزش بالا در محصولات صنعتی است که منجر به عدم توسعه فناوری و تجهیزات گلوگامی صنعتی شده است و منابع طبیعی موجود در کشور را به سمت خلق کالاهای با ارزش افزوده بالا هدایت نکرده است.

این عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با اشاره به اینکه دانش بنیان شدن اقتصاد ملی از اهمیت فوق‌العاده‌ای در تحقق توسعه صنعتی مبتنی بر ورود فناوری به صنایع دارد، افزود: برای رسیدن به یک اقتصاد تپنی از خام‌فروشی و حرکت به سمت زنجیره‌های ارزش جهانی باید به سمت دانش بنیان شدن اقتصاد ملی برویم. تحقق دانش بنیان شدن اقتصاد ملی نیز با تحقیق و توسعه و افزایش سرمایه‌گذاری در این زمینه اتفاق خواهد افتاد.

غلامرضا مرحبا

عضو کمیسیون اقتصادی

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس تصریح کرد: مجلس شورای اسلامی قانون مهمی را برای گذار از اقتصاد خام‌فروش سنتی و حرکت به سمت اقتصاد نوآور تهیه کرده است که دولت نیز با آن همراه است و تحقق و اجرایی شدن این قانون قطعاً در زمینه جهش اقتصادی کشور به سمت استفاده حداکثری از ظرفیت دانش بنیان‌ها حرکت خواهیم کرد و منابع دولتی و بخش خصوصی نیز به سمت تحریم‌ها را خنثی کند و اثرات بسیار بزرگی در توسعه صنعتی هدایت خواهد شد.

مرحبا در پایان راهکار اصلی خنثی‌سازی تحریم‌های غرب را تکیه به توان داخلی و ظرفیت بزرگ دانش بنیان‌ها عنوان کرد و گفت: حضور دانش بنیان‌ها در صنعت نفت و گاز کشور تجربه موفق بوده است. دانش بنیان شدن اقتصاد ملی می‌تواند تحریم‌ها را خنثی کند و اثرات بسیار بزرگی در توسعه صنعتی کشور خواهد داشت.

■ گذار از خام‌فروشی و رسیدن به یک اقتصاد فناور از مسیر دانش بنیان شدن اقتصاد ملی

همچنین محسن زنگنه عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با اشاره به خام‌فروشی در کشور به «جوان» گفت: یکی از مشکلات اقتصاد کشور خام‌فروشی بالا در بخش‌های مختلف کشور است. متأسفانه بخش عمده‌ای از نفت مابه‌صورت خام صادر می‌شود و ارزش افزوده‌ای ندارد. همچنین تولیدات صنعتی نیز با مشکل خام‌فروشی روبه‌رو هستند و برای این مهم باید چاره‌اندیشی‌ده شود.

این عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با بیان اینکه اگر بخواهیم محصولات را رقابت‌پذیر کنیم باید بهره‌وری را افزایش دهیم، گفت: افزایش بهره‌وری که یکی از پایه‌های رشد اقتصادی هم محسوب می‌شود از مسیر دانش بنیان شدن صنایع می‌گذرد. بنابراین دانش بنیان کردن صنایع به معنی افزایش بهره‌وری است و افزایش بهره‌وری دو اثر دارد. هم کالاهای ما را رقابت‌پذیر می‌کند و هم به تولید اینکه بهره‌وری در رشد اقتصادی تأثیر بسزایی دارد، باعث رشد اقتصادی خواهد شد.

وی ادامه داد: اصولاً در روش‌های جدید توسعه که الان در دنیا مطرح است، موضوع توسعه بر مبنای دانش یکی از نظر‌های بسیار جدی است که قطعاً می‌تواند مؤثر باشد. از همین رو نیز ورود فناوری به صنعت در زمینه رهایی از خام‌فروشی بسیار تأکید شده است. سیاست ورود تحقیق و توسعه به صنعت و کمک شرکت‌های دانش بنیان به تکمیل زنجیره ارزش محصولات سبب خواهد شد که ضمن ارتقای بهره‌وری صنایع بزرگ، ارزش افزوده و سودآوری صنایع در گیر این موضوع مهم هم افزایش یابد و حالا به یکی از جدیدترین سیاست‌های توسعه تجارت خارجی کشور نیز تبدیل شده است و به افزایش در آمدزایی ارزی منجر شده است، این سیاست علاوه بر تحقق افزایش بهره‌وری، هزینه‌ها را نیز کاهش داده است.

زنگنه در پایان اظهار کرد: باید برای رسیدن به یک توسعه صنعتی مبتنی بر تحقیق و توسعه تلاش‌های جدی انجام دهیم و مسییر رسیدن به این توسعه صنعتی نیز نیازمند تأمین مالی و هدایت اعتبارات و سرمایه‌گذاری‌ها به این سمت است که در قوانین بالادستی مصوب مجلس به این موضوع اشاره شده است و باید به سمت گذار از خام‌فروشی و رسیدن به یک اقتصاد فناور از مسیر دانش بنیان شدن اقتصاد ملی باشیم.

■ جمع‌بندی

زیست‌بوم اقتصاد دانش بنیان به تازگی وارد یک فضای جدید شده است و در حال حاضر شاهد گذار از یک اقتصاد بخشی کوچک با محوریت شرکت‌های دانش بنیان کوچک و با فاصله بسیار زیاد، از تجاری‌سازی فناوری به سمت یک اقتصاد با حضور شرکت‌های متنوع و بزرگ دانش بنیان با فروش بالای محصولات صنعتی نوآورانه هستیم که دارای اصلی پیشرفت و تحقیق و توسعه صنعتی در کشور هستند. این گذار راهبردی صنعتی نیازمند تأمین مالی بزرگ از سوی دولت و بخش خصوصی در جهت هدایت نقد ینگی موجود و اعتبارات خلق شده جدید به سمت زیست‌بوم اقتصاد دانش بنیان است که دولت سیزدهم به خوبی از طریق قانون بودجه سنواتی و همچنین قانون جهش تولید دانش بنیان به این سمت حرکت کرده است.

آگهی مناقصه

شرکت شهرک‌های صنعتی چهار محال و بختیاری در نظر دارد به استناد قوانین و مقررات معاملات دولتی، مناقصات عمومی مطابق شرایط زیر را با بهره‌گیری از سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصات از دریافت اسناد تا ارائه پیشنهاده مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس <http://www.setadiran.ir> انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. تاریخ انتشار مناقصه در سامانه روز ۱۴۰۲/۰۲/۳۱ می‌باشد.

نام پروژه	محل اجرا	نوع فراخوان	مبلغ برآورد اولیه (ریال)
تهیه مصالح و اجرای جدول بتنی و شبکه توزیع آب و هدایت آب‌های سطحی بخشی از معابر شهرک صنعتی شهر کرد ۲	شهرک صنعتی شهر کرد ۲	مناقصه عمومی	۱۱۴/۷۴۷/۲۹۰/۶۸۸
تهیه ی مصالح و اجرای شبکه ی توزیع گاز و خط تغذیه شهرک‌های صنعتی استان	شهرک‌های صنعتی استان	مناقصه عمومی	۳۶/۵۳۱/۷۱۰/۰۲۷

آخرین مهلت دریافت اسناد از سایت	آخرین مهلت ارائه پیشنهاد		زمان بازگشایی	مبلغ تضمین (میلیون ریال)
	تاریخ	ساعت		
۱۴۰۲/۰۳/۰۷	۱۴	۱۴۰۲/۰۳/۲۰	۸:۳۰	۵۷۳۸
۱۴۰۲/۰۳/۰۷	۱۴	۱۴۰۲/۰۳/۲۰	۸:۳۰	۱۸۲۷

شرکت شهرک‌های صنعتی چهار محال و بختیاری

📍 **یادداشت**

اعتبار مالیاتی و توسعه زنجیره ارزش صنعت پتروشیمی

سیدعلی مرتضوی

کارشناس اقتصادی

انرژی‌های تجدیدپذیر مواجهه است. سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه (R&D) برای هدایت نوآوری و حفظ رقابت‌پذیری مهم‌تر از همیشه است. این گزارش به اهمیت تحقیق و توسعه در صنعت نفت و گاز، پایگاه دانش حامی آن و نقش سیاست‌های اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه در هدایت منابع به سمت سرمایه‌گذاری‌های فناوری و

📍 **خبر**

تصویب بسته حمایت از رشد تولید محصولات دانش بنیان در صندوق نوآوری

صندوق‌های پژوهش و فناوری به تصویب اعضای هیئت عامل صندوق نوآوری و شکوفایی رسید.

در این جلسه همچنین مشارکت صندوق نوآوری در تشکیل صندوق خصوصی (PE) زیست نوآور مصوب شد.